

Zastosowanie modeli do weryfikacji wskaźników emisji amoniaku z mineralnych nawozów azotowych

Antoni Faber

Puławy, 28 wrzesień 2017 r.

Instytut Uprawy
Nawożenia i Gleboznawstwa

Amoniak (NH₃):

- bezbarwny gaz o cierpkim zapachu,
- powstający w wyniku rozkładu substancji organicznych,
- lub ulatniający się z mineralnych nawozów azotowych.

Rolnictwo ma **98%** udział w emisji tego gazu do atmosfery, z czego **69%** przypada na produkcję zwierzęcą, zaś **31%** związane jest ze stosowaniem mineralnych nawozów azotowych (KOBiZE, 2014).

W większych stężeniach NH_3 może powodować:

- ✓ Eutrofizację środowiska,
- ✓ Zakwaszenie środowiska,
- ✓ Przekształcać się w podtlenek azotu wpływający silnie na zmiany klimatu,
- ✓ Reagować ze związkami kwaśnymi tworząc mikroskopowe aerozole pylaste, które transportowane w atmosferze na dalekie odległości.

Ze względu na potencjalnie szkodliwe oddziaływania NH₃ w środowisku:

- ❖ Objęto ten gaz obowiązkiem inwentaryzowania i raportowania emisji oraz ograniczania jej wielkości zgodnie z:
  - **Konwencją Narodów Zjednoczonych** w sprawie transgranicznego przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości,
  - **Dyrektywą NEC** (Dyrektywa o Krajowych Pułapach Emisji;
  - Ograniczenie emisji o 1% dla każdego roku w 2020-2029 oraz o 17% w każdym roku od 2030 r. w stosunku do 2005 r., COM(2013) 920).

Inwentaryzacje emisji NH₃ dla krajów wykonuje się według:

- Metodyk EMEP/EEA (2009, 20013, 2016) stosując zalecane współczynniki emisji poziomu 1 lub poziomu 2,
- Modeli empirycznych lub mechanistycznych (poziom 3).

W tej prezentacji przedstawione zostały oszacowania emisji NH₃ dla zużycia mineralnych nawozów azotowych ogółem oraz asortymentów tych nawozów (serie 10-letnie) z zastosowaniem szacunków EMEP/EEA (poziom 1 i 2), modelu empirycznego w modyfikacji Misselbrook i in. (poziom 3) oraz modelu mechanistycznego DNDC (poziom 3).

Emisje NH₃ powodowane zużyciem mineralnych nawozów azotowych oszacowane według metody poziomu pierwszego E M E P / E E A 2009, 2013, 2016 (EF = 8,4; 8,1; 5,0 % N)

Rok	Emisje amoniaku (ton r ⁻¹)		
	2009	2013	2016
2006	83706	80717	49825
2007	88721	85552	52810
2008	95953	92526	57115
2009	92014	88727	54770
2010	85991	82920	51185
2011	91652	88379	54555
2012	91955	88671	54735
2013	99044	95507	58955
2014	92266	88970	54920
2015	84302	81292	50180
Średnia	90560	87326	53905

Wielkości emisji NH₃ oszacowane dla porównywanych metod oraz poziomów szacunków (Zużycie N: 2005 – 895 t ton; 2006 – 996 t ton)

Rok	Emisja amoniaku (t r ⁻¹)			
	EMEP/EEA 2016		Misselbrook i in. 2015	DNDC
	Poziom 1	Poziom 2 (16,8)	Poziom 3 (9,7)	Poziom 3 (2,5)
2006	49825	67046	39342	22380
2007	52810	71188	42626	23731
2008	57115	77503	42603	25682
2009	54770	73926	56838	24602
2010	51185	75731	49431	25039
2011	54555	75877	51462	24955
2012	54735	75525	46330	24672
2013	58955	84178	46388	27081
2014	54920	76474	46461	24724
2015	50180	71172	35886	22662
Średnia	53905	74862	45737	24553

Saletra am.: EMEP/EEA EF 1,6-3,3 %

Podsumowanie

1. Zastosowanie w inwentaryzacjach emisji amoniaku wskaźnika emisji EF = 5% zastosowanego azotu ogółem (E M E P / E E A, 2016; metoda poziomu 1) obniża emisję o **38-40%** w stosunku do wskaźników wcześniej przyjmowanych (E M E P / E E A, 2009, 2013; metody poziomu 1).
2. Średni ważony wskaźnik emisji amoniaku dla asortymentów nawozów oszacowany metodą poziomu 2 (E M E P / E E A, 2016) wynosił **6,8%** i był większy od wskaźnika EF dla poziomu pierwszego (**5%**).

3. Model empiryczny Misselbrook i in. 2015
wyszacował dla asortymentów nawozów średni
ważony wskaźnik emisji amoniaku $EF = 4,2\%$.
4. Model DNDC wyszacował dla asortymentów
nawozów średni ważony wskaźnik emisji amoniaku
 $EF = 2,3\%$.
5. Zastosowanie modeli (metody poziomu 3), po ich
walidacji w stosunku do pomiarów emisji amoniaku,
może przyczynić się do obniżenia inwentaryzowa-
nych emisji tego gazu.

Instytut Uprawy
Nawożenia i Gleboznawstwa

Dziękuję za uwagę